

Schrijver dezes wil de muurvegetaties van heel Nederland gaan bestuderen, hetgeen zonder medewerking van botanici uit diverse streken van ons land niet te verwezenlijken is. Daarom verzoekt hij om opgave van interessante muren, indien mogelijk met vegetatiebeschrijving of plantensociologische opnamen, aan zijn adres: Nieuwe Meerdijk 382 te Badhoevedorp (N.H.). Maar ook alleen de plaatsaanduiding van rijkbegroeide muren, en niet slechts die met varens, zal zeer op prijs worden gesteld.

Portokosten worden, indien gewenst, gaarne vergoed. De resultaten van dit onderzoek zullen t.z.t. gepubliceerd worden, waarbij geen bekendheid aan de ligging van de muren zal worden gegeven.

Naar ik hoop, zal dit artikel de plantenzieken stimuleren tot een inspectie van de muren in hun omgeving. Overal kunnen leuke vegetaties worden aangetroffen op grachtwallen, stadsmuren, bruggetjes bij boerderijen, oude huizen, etc. Het muuronderzoek is ook bijzonder geschikt voor kaders, werkgroepen en afdelingen, terwijl het zeer attractief is om bijvoorbeeld in roeibootjes de oude vestingsteden te doorkruisen en hun walmuren af te speuren.

John Reijnders.

Henk van Halm

De Langsö bij Silkeborg

Het „watsj-watsj-watsj...” van een boomklever in de beuken op de splinternieuwe lejrplads aan de Aarhusvej wekt ons op deze fraaie juli-morgen. De kinderen van onze burens — caravannende landgenoten — rennen al om onze tent en gaan onder protest onder de pomp. We draaien ons nog eens lekker om in onze donsjes, maar de zon schijnt door de geopende tentdeuren naar binnen en lokt ons naar buiten.

Na een provisorische waspartij, een slok zwarte koffie en een paar slordig belegde sneden Deens roggebrood gaan we de camping verkennen, want gisteren, toen we er kamp maakten, regende het pijpestelen, zodat we ons in hoofdzaak in de tent konden ophouden. Spoedig stoten we op een stevig rasterwerk, dat echter snel genomen wordt. Het beukenbos, waarin we terechtgekomen zijn, staat vol zevenster (*Trientalis europaeus*) en tweebladig dalkruid (*Majanthemum bifolium*). Tjiftjaf, matkopmees en tuinfluiter laten er hun gezang horen en we vinden er een paar stinkzwammen (*Ithyphallus impudicus*) en parelamanieten (*Amanita phalloides*).

Grote lichtgroene plakraten vormt er de bosklaverzuring (*Oxalis acetosella*), op sommige plaatsen groeien in massa heksenkruid (*Circaea lutetiana*), hengel (*Melampyrum pratense*) en klein springzaad (*Impatiens parviflora*). Ook treffen we er enige planten van het zeldzame akkerklokje (*Campanula rapunculoides*) aan.

Niet ver van ons verwijderd horen we echter het gekrijs van kapmeeuwen, wat midden in een beukenbos op zijn minst bevreemdend is. We zijn hier echter in Silkeborg, op Jutland, en de omgeving van deze stad aan de Guden Aa staat bekend om zijn vele meertjes.

Geen twintig meter verder zien we het beukenbos ophouden en plaats maken voor een open vlakte met wat lage elze- en berkestruiken, terwijl verderweg water glinstert. Een groot moerasgebied met een behoorlijk uitgestrekt, langgerekt meer ligt daar voor ons. Op de tegenovergestelde oever is een buitenwijk van Silkeborg te zien, waarachter weer bossen en glooiende velden en heuvelruggen. We staan aan de oever van de Langsö. Heerlijke oeverlanden heeft de Langsö. Riet- en biezenvelden wisselen af

Akkerklokje (*Campanula rapunculoides*)

Foto: H. J. van Halm

met drassige graslanden en solitaire berke-, elze- en braamstruiken. Geelgors en fitis zingen er en uit het riet klinkt het sonore geluid van de kleine karekieten. Dwergsterns roepen hoog in de blauwe lucht.

Och, in Nederland zullen deze veenplassen ook niet zeldzaam zijn, maar op deze morgen, onder de stralend blauwe hemel, lijkt dit veentje uniek te zijn. Dat het in zekere zin ook iets bijzonders is, blijkt later pas.

De rietvelden bestaan in hoofdzaak uit grote lisdodde (*Typha latifolia*), kalmoes (*Acorus calamus*), mattenbies (*Scirpus lacustris*) en riet (*Phrag-*

Grote vuurvlinder

(*Lycaena dispar rutilus*)

mites communis). Meerkoet en waterhoen leven in deze rietwildernis en op de geïsoleerde biezenpollen broeden kapmeeuwen.

In het drasland zorgen watermuur (*Malachium aquaticum*), framboos (*Rubus idaeus*), bosbraam (*Rubus fruticosus*), knautia (*Knautia arvensis*), wateraardbei (*Comarum palustre*), kruipwilg (*Salix repens*), moerasspirea (*Ulmia palustris*), moerasrolklaver (*Lotus uliginosus*) en hier en daar zelfs Engels gras (*Armeria vulgaris*) voor een dichte, vaak ondoordringbare vegetatie.

Massa's kleine hagedissen (*Lacerta vivipara*) komen er in dit laagveen-terrein voor, want deze soort houdt veel van vochtige gronden. Overal zie je ze wegrennen en tussen de begroeiing verdwijnen. Ze bewegen zich heel

anders dan onze grote duinhagedissen voort, kronkelen sterk met het hele lichaam.

Op de grens van oeverland en beukenbos vinden we bergvlier (*Sambucus racemosa*), kleeftkruid (*Galium aparine*) sintjanskruid (*Hypericum perforatum*) en kroontjeskruid (*Euphorbia helioscopia*). De groene specht lacht er in de oude beuken, een zwartkoptuinfluter laat in de struiken zyn klokjesaria horen en roodborstje en heggemus zoeken er insecten.

Dan ineens, de grote verrassing, een vurig-oranje kapel wiekt snel voorbij en laat zich neer op de gele moerasrolklaver. Fluwelig zwart omzoomt het oranje van de pralend uitgespreide vleugels. Het is de „Store Ildfugle”, de Deense grote vuurvliinder (*Lycaena dispar rutilus*). Voor deze vlinder stichtte It Fryske Gea een reservaat bij Wolvega, de Lindenvallei, de enige plaats in Nederland waar *Lycaena dispar* met zekerheid voorkomt.

Hier zien we binnen een half uur vijf exemplaren, waarvan eenmaal drie tegelijk. De grote vuurvliinder is een betrekkelijk grote dagvlinder, heeft een spanwijdte van bijna 30 cm. Hier in de Langsø-rietlanden zijn ze helemaal niet schuw en laten ze zich heel goed bekijken.

Heb ik te veel gezegd, als ik veronderstel, dat dit meertje iets bijzonders is?

Nieuws van de Wetenschappelijke mededelingen

De laatste in 1960

Nu, 10 december 1960, is de opmaak van de herdruk van de Wetenschappelijke Mededeling no. 4 „De Nederlandse oorwormen”, door C. Willemse, met de drukker besproken. Alles is geregeld, de drukker gaat z'n gang. Nu de correctie nog en het programma van de uitgeverij voor 1960 is geheel vervuld.

Deze Oorwormen-mededeling verscheen reeds in oktober 1952. Het boekje telde 8 bladzijden zonder omslag en was zeer eenvoudig van opzet. De nieuwe druk is, vergeleken bij de eerste uitgave, veel verbeterd. Er zijn 9 bladzijden tekst met veel biologische gegevens. De determinatietabel is slechts kort. Er zijn drie bladzijden afbeeldingen, waaronder enige zeer fraaie tekeningen van de heer M. J. C. Kolvoort en van de auteur.

De drukker heeft me verzekerd, dat de Mededeling begin januari in de handel kan zijn. Met onze bureauhouder is afgesproken, dat de abonné's dit geheel gewijzigde nummer ook zal worden toegezonden. De prijs (f 1,50) zal geen beletsel zijn.

Overzicht 1960

Verschenen zijn in dit jaar no. 35 tot en met 39. De onderwerpen waren zeer gevarieerd: „Systematiek vlinders”, „Floristiek Oostelijk Friesland”, „De bodem en de bossen van Twente”, „De Nederlandse dazen en horzels” en „De Nederlandse bloedzuigers”. De auteurs Dr. S. G. Kiriakoff, D. T. E. v. d. Ploeg, Ir. L. G. Kop en Dr. W. van Zeist, Dr. W. J. Kabos, Th. G. N. Dresscher en Prof. Dr. H. Engels en de tekenaars M. Dansen, H. P. Misset, J. Zijlstra, B. Kuitert, M. J. C. Kolvoort en A. Middelhoek leverden hun werk, dat door allen belangeloos is gedaan, precies op tijd in. Daardoor liep onze uitgeverij goed.

De leden kunnen hun waardering voor het werk van de auteurs en tekenaars tot uiting brengen door ons Bureau in Hoogwoud druk werk te geven.

De verkoop moet zo goed lopen, dat we in 1961 op dezelfde voet door kunnen gaan.

Welke Mededeling volgt nu?

Lezers, ik weet het niet. Het is me vanaf 1952 niet gebeurd, dat ik na het verschijnen van een Wetenschappelijke Mededeling niet wist welke Mededeling zou volgen.

Er zijn voor 1961 en 1962 al uitgewerkte plannen voor de uitgave van 12 nummers. Diverse auteurs leggen deze maand de laatste hand aan hun copie, die in 1961 moet verschijnen. De heer Kolvoort zit voor een stapel tekeningen, die hij in zijn a.s. vakantie klaar zal maken. In het volgende nummer van „Natura” hoop ik u meer gegevens te kunnen melden.

G. Houtman